

UWAGA: Zaproszenie aktualizowane – wersja z dn. 7.03.2022 r.

ZAPROSZENIE DO SKŁADANIA WNIOSKÓW NA PROJEKTY TEMATYCZNE W DRUGIM KONKURSIE GRANTOWYM

OGŁOSZENIE

Operator Programu Aktywni Obywatele – Fundusz Regionalny, tj. konsorcjum organizacji w składzie: Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej im. Jerzego Reguńskiego (lider), Fundacja Edukacja dla Demokracji i Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, zapraszają do składania wniosków w drugim konkursie grantowym na projekty tematyczne. Program Aktywni Obywatele – Fundusz Regionalny jest finansowany przez Islandię, Norwegię i Liechtenstein w ramach Funduszy EOG i Funduszy Norweskich.

Prawne ramy Programu określają następujące dokumenty:

- Protokół 38c do Umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym w sprawie Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2014-2021,
- Umowa między Królestwem Norwegii a Unią Europejską w sprawie Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2014–2021,
- Memorandum of Understanding w sprawie wdrażania Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2014-2021 zawarte pomiędzy Islandią, Księstwem Liechtensteinu i Królestwem Norwegii a Rzeczpospolitą Polską,
- Memorandum of Understanding w sprawie wdrażania Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2014–2021 zawarte pomiędzy Królestwem Norwegii a Rzeczpospolitą Polską,
- Porozumienie w sprawie realizacji Programu Aktywni Obywatele – Fundusz Regionalny finansowanego ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2014-2021 oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2014-2021 zawarte pomiędzy Biurem Mechanizmów Finansowych a Fundacją Rozwoju Demokracji Lokalnej im. Jerzego Reguńskiego,

- Podręcznik dla Operatorów Funduszu Aktywni Obywatele.

Kwota przeznaczona na granty w drugim konkursie tematycznym wynosi 8 019 256 EUR (z tego Fundusze EOG: 7 309 256 EUR i Fundusze Norweskie: 710 000 EUR)¹. W podziale na poszczególne obszary wsparcia, odpowiadające rezultatom Programu², jest to:

- Obszar 1. Ochrona praw człowieka (w tym kwestie związane z równością płci) – kwota: 1 805 281 EUR (z tego Fundusze EOG: 1 805 281 EUR),
- Obszar 2. Działanie na rzecz różnorodności społecznej i przeciwdziałanie wykluczeniu – kwota: 1 961 565 EUR (z tego Fundusze EOG: 1 661 565 EUR i Fundusze Norweskie: 300 000 EUR),
- Obszar 3. Budowanie kultury demokratycznej i zaangażowania obywatelskiego na poziomie lokalnym (w tym kwestie związane z ochroną środowiska) – kwota: 2 887 580 EUR (z tego Fundusze EOG: 2 477 580 EUR i Fundusze Norweskie: 410 000 EUR),
- Obszar 4. Wsparcie rozwoju sektora społecznego (realizowane jako moduł w projektach z obszarów 1-3) – kwota: 1 364 830 EUR (z tego Fundusze EOG: 1 364 830 EUR).

Wszystkie składane wnioski powinny przyczyniać się do osiągnięcia [zakładanych rezultatów Programu](#) w obszarach wsparcia.

Program dąży do zapewnienia zrównoważonego wsparcia realizacji projektów w różnych regionach Polski, zwiększenia szans mniejszych organizacji lokalnych i regionalnych na otrzymanie grantu oraz wsparcia działań kluczowych z punktu widzenia Programu poprzez zagwarantowanie w procesie oceny wniosków możliwie proporcjonalnej reprezentacji poszczególnych województw.

Na ostateczne decyzje Komisji Konkursowej oraz Komitetu Wykonawczego o przyznaniu dofinansowania wpływają więc: punktacja przyznana przez ekspertów, kwoty przewidziane na każdy z obszarów wsparcia, w tym na tematy o znaczeniu szczególnym, oraz dążenie do proporcjonalności podziału środków na regiony.

---

¹ Alokacja środków z Norweskiego Mechanizmu Finansowego została wstępnie zaakceptowana przez Państwa-Darczyńców. Zostanie ona formalnie potwierdzona w momencie podpisania Programme Implementation Agreement, przed zakończeniem naboru wniosków w konkursie.

² Zobacz: Tabela rezultatów.

Warunkiem bezwzględnym otrzymania grantu jest uzyskanie – w ocenie ekspertów – nie mniej niż 50% punktów możliwych do otrzymania. Jednocześnie nie wszystkie wnioski ocenione powyżej tego progu otrzymają dofinansowanie.

W konkursie można składać wnioski w ścieżce na małe albo na duże granty.

Małe granty:

- minimalna kwota grantu: 6000 EUR,
- maksymalna kwota grantu: 23 000 EUR,
- czas realizacji: od 6 do 15 miesięcy,
- wkład własny: nieobowiązkowy,
- dla organizacji działających od minimum 6 miesięcy (licząc od terminu ogłoszenia naboru wniosków, tj. 25 stycznia 2022 roku),
- konieczność wykazania w zespole realizującym przynajmniej jednej osoby z doświadczeniem w wybranym obszarze tematycznym,
- możliwość uzyskania dodatkowych środków na współpracę dwustronną z podmiotami z Państw-Darczyńców: do 3450 EUR (maksymalnie 15% kwoty grantu),
- możliwość uzyskania dodatkowych środków na rozwój instytucjonalny Wnioskodawcy: do 5060 EUR (maksymalnie 22% kwoty grantu).

Duże granty:

- minimalna kwota grantu: 23 001 EUR,
- maksymalna kwota grantu: 84 000 EUR,
- czas realizacji: od 12 do 20 miesięcy,
- wkład własny: nieobowiązkowy,
- dla organizacji działających od minimum 12 miesięcy (licząc od terminu ogłoszenia naboru wniosków, tj. 25 stycznia 2022 roku),
- wymóg wobec Wnioskodawcy wykazania doświadczenia w realizacji przynajmniej 3 projektów w wybranym obszarze tematycznym w ciągu ostatnich pięciu lat (zrealizowanych oraz rozliczonych merytorycznie i finansowo do terminu ogłoszenia naboru wniosków, tj. 25 stycznia 2022 roku),

- możliwość uzyskania dodatkowych środków na współpracę dwustronną z podmiotami z Państw-Darczyńców: do 12 600 EUR (maksymalnie 15% kwoty grantu),
- możliwość uzyskania dodatkowych środków na rozwój instytucjonalny
Wnioskodawcy: do 18 480 EUR (maksymalnie 22% kwoty grantu).

Wnioski można złożyć wyłącznie w Elektronicznym systemie naboru wniosków i zarządzania projektami, zwanym dalej Generatorem, dostępnym na stronie:

<http://generator.aktywniobywatele-regionalny.org.pl/>.

Operator zastrzega sobie możliwość przesuwania środków pomiędzy konkursami oraz latami realizacji Programu.

Termin składania wniosków:

- od 25 stycznia 2022 roku, godz. 12.00 w południe czasu polskiego do 29 marca 2022 roku, godz. 12.00 w południe czasu polskiego.

Termin ogłoszenia wyników:

- oceny formalnej wniosków: do 27 kwietnia 2022 roku,
- oceny merytorycznej wniosków: do 19 lipca 2022 roku.

O PROGRAMIE AKTYWNI OBYWATELE – FUNDUSZ REGIONALNY

Program Aktywni Obywatele – Fundusz Regionalny finansowany jest przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię (zwane dalej Państwami-Darczyńcami) w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego (czyli tzw. Funduszy EOG i Funduszy Norweskich), z których korzysta 15 państw członkowskich Unii Europejskiej z Europy Środkowej i Południowej.

W ramach Funduszy EOG i Funduszy Norweskich wydzielone zostały środki dla organizacji społecznych. Na ich wsparcie przeznaczono w Polsce 59,2 mln EUR. Kwota ta została podzielona na dwie części: 33,2 mln EUR na Program Aktywni Obywatele – Fundusz Krajowy³ i 26 mln EUR na Program Aktywni Obywatele – Fundusz Regionalny.

---

³ Program Aktywni Obywatele – Fundusz Krajowy jest prowadzony przez konsorcjum, w skład którego wchodzi: Fundacja im. Stefana Batorego (lider), Fundacja Stocznia oraz Fundacja Akademia Organizacji Obywatelskich (więcej informacji o Programie znajduje się na stronie: <https://aktywniobywatele.org.pl/>).

Celem Funduszu jest wzmocnienie społeczeństwa obywatelskiego, aktywności obywatelskiej oraz upodmiotowienie grup zagrożonych wykluczeniem i wyrównywanie ich szans.

Program służy również wzmocnieniu stosunków dwustronnych między społeczeństwem obywatelskim i podmiotami z Polski i Państw-Darczyńców, a także promowaniu wymiany regionalnej i sieciowaniu, ze szczególnym uwzględnieniem dzielenia się wiedzą i dobrymi praktykami w obszarze wzmocniania społeczeństwa obywatelskiego.

W ramach konkursów grantowych przyznawane jest wsparcie na działania prowadzone przez polskie organizacje społeczne – samodzielnie lub w partnerstwie z innym podmiotami z Polski, z Państw-Darczyńców (Islandia, Liechtenstein, Norwegia), Państw-Beneficjentów korzystających z Funduszy EOG i Funduszy Norweskich (Bułgaria, Chorwacja, Cypr, Czechy, Estonia, Grecja, Łotwa, Litwa, Malta, Portugalia, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Węgry) oraz z krajów sąsiadujących z Polską nienależących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego (Białoruś, Ukraina, Rosja). W projektach realizowanych w partnerstwie z podmiotami z Państw-Darczyńców można wystąpić o dodatkowe środki na koszty partnerstwa.

Program wspiera działania prowadzone przez organizacje z całej Polski, **z wyłączeniem działań prowadzonych na terenie m.st. Warszawy**. W szczególności zostaną dofinansowane działania podejmowane przez organizacje mniej doświadczone, spoza dużych aglomeracji i z terenów o ograniczonym dostępie do programów pomocowych i wsparcia infrastrukturalnego oraz organizacje kierujące swoje działania do grup narażonych na dyskryminację i wykluczenie.

Priorytetowo traktowane będą projekty angażujące młodzież (zarówno jako osoby uczestniczące, jak i będące odbiorcami/odbiorczyniami działań projektowych) oraz dotyczące zmian klimatycznych i ochrony środowiska.

Program opiera się na następujących wartościach: poszanowanie godności ludzkiej, wolności, demokracji, równości, rządów prawa i ochrony praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości. Program jest realizowany z przestrzeganiem zasad dobrego rządzenia (rozumianego jako zarządzanie w sposób partycypacyjny i włączający, odpowiedzialny, transparentny, efektywny i skuteczny, przy zerowej tolerancji dla korupcji), zrównoważonego rozwoju, dążenia do zapewnienia długotrwałego rozwoju gospodarczego, spójności społecznej i troski o ochronę środowiska. W realizacji Programu stosowane jest podejście zorientowane na osiągnięcie rezultatów i zarządzanie ryzykiem.

OBSZARY WSPARCIA W KONKURSIE NA PROJEKTY TEMATYCZNE

Obszar 1. Ochrona praw człowieka (w tym kwestie związane z równością płci)

W obszarze 1. Program wspiera działania służące:

- upowszechnianiu wiedzy o prawach człowieka i równym traktowaniu;
- przeciwdziałaniu i zapobieganiu łamaniu praw człowieka i wszelkim formom dyskryminacji;
- zapewnieniu wsparcia osobom, których prawa są łamane lub które doświadczają dyskryminacji.

Projekty w ramach tego obszaru mają przyczynić się do:

- lepszego, głębszego rozumienia zasad praw człowieka i równego traktowania, ich związku i wpływu na codzienne życie każdego człowieka – zarówno wśród danej społeczności czy grupy docelowej, jak i ich liderów, liderek oraz osób działających i pracujących na rzecz danej społeczności (aktywistów/aktywistek, urzędników/urzędniczek, pracowników/pracowniczek socjalnych itd.);
- ograniczenia wpływów i znaczenia stereotypów, uprzedzeń, dyskryminacji, mowy nienawiści i dezinformacji w obszarze praw człowieka i równego traktowania, w tym postrzegania zasad praw człowieka i równego traktowania jako narzędzi walki o niesłuszne przywileje;
- docenienia i uznania praw człowieka jako istotnego czynnika wpływającego na podejmowane przez władze decyzje;
- podniesienia umiejętności osób, organizacji pozarządowych i instytucji publicznych działających na rzecz praw człowieka i równego traktowania (dotyczy beneficjentów innych niż przedstawiciele/pracownicy Wnioskodawcy);
- zwiększenia liczby sektorowych i międzysektorowych działań na rzecz praw człowieka i równego traktowania;
- zmniejszenia naruszeń i dolegliwości naruszeń zasad praw człowieka i równego traktowania dla osób, które ich doświadczyły.

Obszar 2. Działanie na rzecz różnorodności społecznej i przeciwdziałanie wykluczeniu

W obszarze 2. Program wspiera działania mające na celu:

- upowszechnianie wiedzy o potrzebach osób z grup mniejszościowych oraz osób narażonych na wykluczenie społeczne;
- upowszechnianie wiedzy o nierównościach społecznych;
- wzrost integracji społecznej;
- wzmacnianie osób z grup mniejszościowych oraz osób narażonych na wykluczenie społeczne.

Projekty w ramach tego obszaru mają przyczynić się do:

- zwiększenia poziomu świadomości i empatii obywateli w zakresie nierówności społecznych oraz problemów i potrzeb osób z grup mniejszościowych oraz osób narażonych na wykluczenie społeczne;
- wzmocnienia integracji społecznej oraz obniżenia poziomu wykluczenia poprzez wysokiej jakości działania edukacyjne i rozwojowe oraz budowanie i promowanie modeli skutecznej współpracy na rzecz różnorodności i przeciwdziałania wykluczeniu na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym;
- upodmiotowienia osób z grup mniejszościowych oraz osób narażonych na wykluczenie społeczne poprzez wzmacnianie ich głosu, reprezentację oraz rzecznictwo przekładające się na kształtowanie polityk społecznych, zarówno lokalnych, jak i krajowych.

UWAGA: W kontekście realizacji celów ogólnych obszaru 2. wykluczone jest świadczenie usług socjalnych, takich jak wypłaty zapomóg pieniężnych, zaś inne formy pomocy materialnej mogą być finansowane ze środków Programu jedynie w bardzo silnym i uzasadnionym powiązaniu z działaniami związanymi z podnoszeniem świadomości społecznej, rzecznictwem, upodmiotowianiem czy inicjatywami reform. Wszelkie działania mające na celu przeciwdziałanie wykluczeniu powinny koncentrować się nie tylko na bezpośrednim wsparciu grup/jednostek defaworyzowanych, ale i na uruchomieniu procesów integracji z udziałem całej społeczności, czyli budowaniu widzialności, akceptacji i pełnoprawnego uczestnictwa w życiu społecznym. Szczególnie zależy nam na projektach, które mogą tworzyć podwaliny pod nowe rozwiązania, inicjatywy reform, mechanizmy współpracy lokalnej organizacji, instytucji czy osób, które będą funkcjonować także po zakończeniu realizacji projektów.

Ponadto istotne jest podejmowanie inicjatyw oraz włączanie w realizację działań osób i organizacji reprezentujących grupy zagrożone wykluczeniem czy dyskryminacją jako element procesu upodmiotowienia tych osób czy grup.

Obszar 3. Budowanie kultury demokratycznej i zaangażowania obywatelskiego na poziomie lokalnym (w tym kwestie związane z ochroną środowiska)

W obszarze 3. Program wspiera działania mające na celu:

- pokazywanie wpływu organizacji pozarządowych na rozwój lokalnych społeczności i kultury demokratycznej;
- wzmacnianie społeczeństwa obywatelskiego i budowanie zaufania do niego;
- zwiększanie znaczenia edukacji obywatelskiej;
- rozwój współpracy i partnerstw na poziomie lokalnym;
- rozwój umiejętności związanych z krytycznym myśleniem;
- wzmacnianie organizacji strażniczych;
- upowszechnianie wiedzy o zmianach klimatu;
- wspieranie działań rzeczniczych w sprawach społecznych.

Projekty w ramach tego obszaru mają przyczynić się do:

- pełniejszego, głębszego rozumienia istoty i znaczenia mechanizmów demokratycznych w podejmowaniu decyzji, szczególnie w czasie konfliktu;
- stworzenia uczestnikom projektu okazji do osobistego, pozytywnego doświadczenia udziału w demokratycznym podejmowaniu decyzji na szczeblu lokalnym i/lub działaniu na rzecz dobra wspólnego;
- upowszechnienia znajomości narzędzi i procedur demokratycznego podejmowania decyzji oraz umiejętności wykorzystania ich w praktyce;
- propagowania koncyliacyjnego podejścia do rozwiązywania problemów lokalnych, tworzenia przestrzeni do dyskusji, debaty i dialogu (w tym kontekście również zwiększania rozpoznawalności organizacji pozarządowych jako ważnych aktorów życia społecznego);
- budowania świadomości wagi i roli informacji, a także rozwijania kompetencji związanych z weryfikacją oraz umiejętnością interpretacji informacji pochodzących z różnych źródeł;

- upowszechnienia demokratycznych praktyk istniejących w instytucjach lokalnych (tak jednostkach samorządu terytorialnego, innych instytucjach publicznych, jak i organizacjach pozarządowych czy grupach nieformalnych);
- zwiększenia bezpośredniego zaangażowania członków/mieszkańców w kształtowanie polityk lokalnych;
- zwiększenia zaangażowania się w działania na rzecz wspólnoty (edukacja obywatelska, zaufanie, dialog), wzmocnienia poczucia sprawczości, zaangażowania obywateli (również w sprawy codzienne) i mobilizacji społeczności, propagowania ruchów wolontariackich i działań *pro publico bono*;
- facylitowania współpracy pomiędzy lokalnymi interesariuszami, m.in. na rzecz pogłębienia procesów integracji społecznej.
- nabycia kompetencji społecznych niezbędnych do aktywnego uczestniczenia w życiu społecznym.

Obszar 4. Wsparcie rozwoju sektora społecznego

Dofinansowanie w tym obszarze będzie przyznawane na rozwój instytucjonalny Wnioskodawców i Partnerów wyłącznie w przypadku przyznania grantów na realizację projektów tematycznych (w obszarach 1-3).

Projekty w ramach tego obszaru mają przyczynić się do tego, by organizacje potrafiły:

- jasno określić swoją misję (co i jak chcą zmienić poprzez swoje działania, co je odróżnia od innych), odpowiadającą na zdiagnozowane potrzeby określonych grup odbiorczyń/odbiorców, plany rozwojowe samorządu terytorialnego czy danego sektora (np. pomocy społecznej, edukacji itp.);
- realizować misję w elastyczny, dostosowany do zmieniających się warunków sposób, wynikający ze stałej refleksji nad długofalowymi celami, wykraczającymi poza horyzont poszczególnych projektów;
- dywersyfikować swoje budżety, zmniejszając, na ile to możliwe, swoje uzależnienie od jednego źródła finansowania/donora; korzystać w większym stopniu np. ze środków przekazywanych przez obywateli tak, by zapewnić organizacji zasoby pozwalające na stabilne działanie i niezależność w formułowaniu celów i metod ich realizacji;

- wdrażać skuteczne strategie fundraisingowe – zwiększać niezależność finansową organizacji poprzez prowadzenie działalności gospodarczej, działalność odpłatną pożytku publicznego oraz tworzenie spółek z o.o. non profit;
- polepszać zarządzanie, skutecznie wykorzystując narzędzia cyfrowe do realizacji projektów, współpracy w zespole oraz komunikacji z odbiorcami;
- doskonalić partnerstwa i sieci współpracy z innymi organizacjami i grupami nieformalnymi, a także instytucjami publicznymi i firmami;
- oferować pracownikom i wolontariuszom stabilne, atrakcyjne warunki pracy oraz możliwość stałego podnoszenia kompetencji; zwiększać ich motywację do angażowania się w realizację misji organizacji poprzez wpływ na kierunki jej rozwoju;
- dbać o swoją przejrzystość; zwiększać skuteczność działań rzeczniczych ułatwiających innym zrozumienie korzyści wynikających z działań organizacji oraz ich roli w rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.

W powyższe obszary wpisują się **tematy o znaczeniu szczególnym**, za wybranie których Wnioskodawca otrzyma **dodatkowe punkty**:

W obszarze 1:

- Działania z migrantami/migrantkami i uchodźcami/uchodźczyniami
- Działania wspierające osoby LGBT+
- Działania antydyskryminacyjne

W obszarze 2:

- Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

W obszarze 3:

- Działalność strażnicza
- Partycypacja mieszkanek i mieszkańców w kształtowaniu polityk lokalnych

Na dofinansowanie projektów dotyczących tematów o znaczeniu szczególnym przeznaczone zostanie ok. 5% środków z alokacji na każdy obszar wsparcia w ramach Programu.

Szczegółowe opisy obszarów wsparcia są dostępne na stronie internetowej Programu w zakładce <https://aktywniobywatele-regionalny.org.pl/konkurs-2/> (Podręcznik dla

Wnioskodawców i Grantobiorców Programu Aktywni Obywatele – Fundusz Regionalny. Konkursy na projekty tematyczne, tj. Załącznik 1 do ogłoszenia o naborze). Tabela rezultatów Programu (Załącznik 18) znajduje się na stronie <https://aktywniobywatele-regionalny.org.pl/rezultaty/>.

ROZWÓJ INSTYTUCJONALNY

Każdy Wnioskodawca ubiegający się o grant na realizację projektu tematycznego może ubiegać się o dodatkową kwotę grantu przeznaczoną na rozwój instytucjonalny, która może wynosić:

- w przypadku małych grantów: do 22% wysokości grantu, maksymalnie 5060 EUR;
- w przypadku dużych grantów: do 22% wysokości grantu, maksymalnie 18 480 EUR.

Środki te mogą być wykorzystane zarówno przez Wnioskodawcę (lidera), jak i Partnera/Partnerów projektu, o ile Partnerzy są organizacjami społecznymi.

Wnioskodawca ubiegający się o środki na rozwój instytucjonalny jest zobowiązany do przedstawienia planu rozwoju instytucjonalnego (jest on częścią formularza wniosku). W ramach planu organizacja powinna opisać: bieżącą sytuację w organizacji, diagnozę wyzwań i potrzeb w kontekście jej misji i wizji, proces koniecznych zmian i jego operacjonalizację, zasoby konieczne do jego przeprowadzenia oraz konkretne działania, które zamierza zrealizować i spodziewane rezultaty.

UWAGA: W odróżnieniu od 1. konkursu tematycznego w ramach Programu Aktywni Obywatele - Fundusz Regionalny, w 2. konkursie tematycznym **plan rozwoju instytucjonalnego podlega ocenie punktowej ekspertek i ekspertów**. Punkty uzyskane za ocenę planu wliczają się do łącznej punktacji uzyskanej przez dany wniosek i wpływają na jego ostateczną pozycję na liście rankingowej projektów zgłoszonych w ramach danego obszaru tematycznego. Organizacje nie mają obowiązku wnioskowania o środki na rozwój instytucjonalny, jednakże w takim przypadku nie mają możliwości uzyskania punktów za tę część wniosku.

Warunkiem uzyskania dodatkowego dofinansowania na rozwój instytucjonalny będzie:

- przyznanie grantu na projekt w jednym z trzech obszarów tematycznych;

- akceptacja planu rozwoju instytucjonalnego (w kształcie przygotowanym we wniosku, bądź po modyfikacjach wdrożonych po konsultacjach z tutorką lub tutorem).

Plan rozwoju instytucjonalnego zostanie skierowany do dalszej pracy z tutorką bądź tutorem, jeśli Wnioskodawcy zostanie przyznany grant na realizację projektu, ale kryterium dotyczące rzetelności diagnozy potrzeb organizacji oraz wynikających z niej działań zostanie ocenione na zero punktów.

Organizacje, których plany rozwoju instytucjonalnego zostaną zaakceptowane, będą mogły również skorzystać z dodatkowych konsultacji z tutorką lub tutorem (np. w obszarze budowania strategii organizacji). W uzasadnionych przypadkach Operator zastrzega sobie prawo do skierowania planu rozwoju instytucjonalnego do konsultacji tutora/tutorki już po ogłoszeniu wyników konkursu.

Środki na rozwój instytucjonalny będą mogły być wydatkowane na m.in:

- przygotowanie i realizację strategii organizacji (m.in. fundraisingowej, marketingowej), w tym, nawiązywanie partnerstw, udział w sieciach (również międzynarodowych),
- przygotowanie i realizację strategicznego planu rozwoju zasobów organizacji, w tym poszerzanie kadr i włączanie wolontariuszy do jej bieżącej działalności,
- reorganizację systemu pracy i poprawę mechanizmów zarządczych,
- budowanie wizerunku i rozpoznawalności organizacji w środowisku lokalnym, regularne informowanie o działaniach i realizacja działań rzeczniczych (w tym kampanii),
- budowanie współpracy z innymi organizacjami, tworzenie koalicji, platform międzysektorowych i sieci organizacji, zajmujących się podobną tematyką,
- wzmocnienie i rozwój kompetencji pracowników (szkolenia, studia podyplomowe, wizyty studyjne, job-shadowing, udział w konferencjach, zakup licencji na kursy e-learningowe), wiążących się ze specyficznym obszarem działań organizacji,
- zakup sprzętu i wyposażenia (w szczególności: infrastruktury informatycznej, sprzętu pozwalającego na efektywniejszą realizację działań),
- poprawę warunków pracy (m.in. drobne remonty i dostosowania do potrzeb pracowników i odbiorców działań)

- dostosowanie działań organizacji do nowych warunków spowodowanych pandemią COVID-19.

UWAGA: W odniesieniu do wymienionych powyżej działań Operator rekomenduje, by zakup sprzętu i wyposażenia oraz inwestycje w infrastrukturę i remonty stanowiły łącznie nie więcej niż 60% środków przeznaczonych na rozwój instytucjonalny. Zachowanie tych proporcji przez Wnioskodawcę będzie skutkowało przyznaniem jednego punktu przy ocenie planu rozwoju instytucjonalnego.

WNIOSKODAWCY

Wnioskodawcami, tzn. podmiotami, które mogą składać wnioski samodzielnie lub być liderami partnerstw ubiegających się o grant, mogą być tylko podmioty, które spełniają następujące kryteria:

- są zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym, ewidencji stowarzyszeń zwykłych lub rejestrze Kół Gospodyń Wiejskich prowadzonym przez Prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa;
- w momencie ogłoszenia naboru wniosków są zarejestrowane od co najmniej 6 miesięcy w przypadku ubiegania się o mały grant lub 12 miesięcy w przypadku ubiegania się o duży grant;
- przed podpisaniem umowy grantowej będą w stanie przedstawić sprawozdanie finansowe lub – jeśli nie są zobowiązane do sporządzania sprawozdania finansowego – zbiorcze zestawienie przychodów i kosztów za ostatni rok sprawozdawczy lub za ostatnie 12 miesięcy (w przypadku dużych grantów) lub ostatnie 6 miesięcy (w przypadku małych grantów);
- są niezależne⁴ od władz lokalnych, regionalnych i centralnych, podmiotów publicznych, partii politycznych i podmiotów komercyjnych;

---

⁴ Zależność występuje wtedy, gdy władze lokalne, regionalne lub centralne, podmioty publiczne, partie polityczne lub podmioty komercyjne mają bezpośrednie lub pośrednie prawo wyznaczania co najmniej połowy organu zarządzającego lub nadzorczego danego podmiotu. Jeśli władze publiczne lub podmiot publiczny (np. teatr, uczelnia) lub komercyjny (np. bank, firma) ma prawo wyznaczania co najmniej połowy składu organu zarządzającego lub nadzorczego danego podmiotu, to jest on uważany za zależny od tych instytucji, co wyklucza go z możliwości ubiegania się o grant. Jeśli dany podmiot skupia tylko władze publiczne, podmioty publiczne i/lub komercyjne, to jest on zależny od nich, co wyklucza go z możliwości ubiegania się o

- nie działają w celu osiągnięcia zysku, a jeśli prowadzą działalność gospodarczą, to wypracowane zyski przeznaczają na cele statutowe;
- działają na rzecz dobra publicznego, a nie jedynie na rzecz swoich członków⁵;
- działają w interesie publicznym oraz kierują się wartościami demokratycznymi i przestrzegają praw człowieka;
- nie został wobec nich złożony wniosek o ogłoszenie upadłości, nie znajdują się w stanie likwidacji, nie podlegają zarządowi komisarzycznemu, nie zawiesiły działalności ani nie są przedmiotem postępowań o podobnym charakterze;
- nie zalegają z płatnościami zobowiązań publicznoprawnych wobec Urzędu Skarbowego ani Zakładu Ubezpieczeń Społecznych;
- żaden z członków organu zarządzającego organizacji nie został skazany za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe.

Wnioskodawcami mogą być:

- **stowarzyszenia, w tym stowarzyszenie zwykłe**, działające na mocy ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2020 r. poz. 2261 z późn. zm.). Przed zawarciem umowy grantowej stowarzyszenie zwykłe będzie musiało przedstawić:
  - pisemną zgodę/uchwałę wszystkich członków na zawarcie umowy grantowej,
  - pełnomocnictwo dla zarządu/przedstawicieli stowarzyszenia do podpisania umowy grantowej w imieniu stowarzyszenia;
- **fundacje** działające na mocy ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (Dz. U. z 2020 r. poz. 2167 z późn. zm.); o grant nie mogą ubiegać się fundacje z zarządem jednoosobowym, które nie posiadają organu nadzoru;

---

grant. Jeśli w danym podmiocie większość członków reprezentuje władze publiczne, podmioty publiczne i/lub podmioty komercyjne oznacza to, że mają one przeważający wpływ na wybór składu jego organu zarządzającego lub nadzorczego. Taki podmiot uważany jest za zależny od tych podmiotów, co wyklucza go z możliwości ubiegania się o grant.

⁵ O granty nie mogą ubiegać się podmioty zrzeszające grupy zawodowe, których celem jest jedynie wspieranie i ochrona interesów ich członków, ani organizacje, których celem jest jedynie wspieranie jednego podmiotu (np. konkretnej szkoły, uczelni, teatru).

- **związki stowarzyszeń** utworzone na podstawie Ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2020 r. poz. 2261);
- **spółdzielnie socjalne**; spółdzielnia socjalna może ubiegać się o grant, tylko jeżeli jej członkami są wyłącznie osoby fizyczne i/lub organizacje pozarządowe i/lub kościelne osoby prawne⁶ w rozumieniu Ustawy z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 2085);
- **spółki non-profit** (spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, które nie działają w celu osiągnięcia zysku, przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników; warunki te muszą znajdować się w umowie lub statucie spółki); ponadto:
  - spółka może starać się o grant, tylko jeżeli jej akcjonariuszami/ współnikami są wyłącznie następujące podmioty (jeden lub więcej): stowarzyszenie, związek stowarzyszeń, fundacja, spółdzielnia socjalna, koło gospodyń wiejskich, kościelna osoba prawna, które znajdują się wśród podmiotów uprawnionych do starania się o grant,
  - o grant nie może ubiegać się spółka, której akcjonariuszem/ współnikiem jest tylko jedna organizacja i jednocześnie zarząd spółki jest jednoosobowy;
- **koła gospodyń wiejskich** utworzone na podstawie Ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich (Dz. U. z 2020 r. poz. 553, 932), działające jako stowarzyszenie na podstawie Ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2020 r. poz. 2261) lub działające jako samodzielne kółko rolnicze na podstawie Ustawy z dnia 8 października 1982 r. o społeczno-zawodowych organizacjach rolników (Dz.U. 2019 poz. 491); kwota grantu nie może przekraczać określonej przez zebranie członkiń koła najwyższej sumy zobowiązań, jakie może zaciągnąć podmiot;
- **kościelne osoby prawne** spełniające kryteria wymienione w poprzednim akapicie, działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, o ile:

---

⁶ Spółdzielnie socjalne, których członkami są kościelne osoby prawne, muszą spełniać te same warunki co kościelne osoby prawne występujące samodzielnie w roli wnioskodawcy w konkursie.

- ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego,
- są zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym;
- mają możliwość samodzielnego zaciągania zobowiązań.

Przedstawione we wniosku działania muszą być zgodne ze statutem, regulaminem lub innym dokumentem określającym misję, cele i sposoby działania Wnioskodawcy. Przedstawione we wniosku działania nie mogą polegać na prowadzeniu praktyk i kultu religijnego (obejmujących również głoszenie i szerzenie wiary), działalności partyjnej ani kampanii wyborczych. Ponadto grant nie może być przeznaczony na prowadzenie działalności gospodarczej ani odpłatnej. W ramach projektów nie mogą być pobierane opłaty od uczestników/uczestniczek, tzn. nie jest możliwe np. pobieranie opłat za bilety na wydarzenia organizowane w ramach projektu lub odpłatne sprzedawanie publikacji przygotowanych w ramach projektu.

UWAGA: Prosimy o sprawdzenie, czy Wnioskodawca rzeczywiście spełnia opisane wyżej kryteria. Przy składaniu wniosku nie prosimy o przedstawienie dokumentów potwierdzających powyższe oświadczenia. Oceniając wnioski, będziemy opierać się na złożonym przez Wnioskodawcę oświadczeniu. Jeśli grant zostanie przyznany, przed podpisaniem umowy Wnioskodawca będzie musiał przedstawić dokumenty potwierdzające prawdziwość oświadczeń. Szczegółowa lista wymaganych dokumentów dostępna jest w *Podręczniku dla Wnioskodawców i Grantobiorców Programu Aktywni Obywatele – Fundusz Regionalny. Konkursy na projekty tematyczne* (podrozdział 10.1.1). Jeśli okaże się, że Wnioskodawca we wniosku oświadczył nieprawdę, umowa grantowa nie zostanie podpisana.

PARTNERZY

Wnioskodawca może realizować projekt samodzielnie albo we współpracy z Partnerem lub Partnerami. Partnerzy muszą podzielać cele realizowanego projektu, aktywnie uczestniczyć w jego przygotowaniu i realizacji oraz przestrzegać wymogów formalno-prawnych Programu.

Partnerami w projekcie mogą być:

- organizacje pozarządowe, podmioty publiczne i prywatne, niekomercyjne i komercyjne (z wyłączeniem jednoosobowej działalności gospodarczej) z:
  - Polski,

- pozostałych Państw-Beneficjentów Funduszy EOG i Funduszy Norweskich (Bułgaria, Cypr, Chorwacja, Czechy, Estonia, Grecja, Litwa, Łotwa, Malta, Portugalia, Rumunia, Słowacja, Słowenia, **Węgry**),
- Państw-Darczyńców (Islandia, Liechtenstein, Norwegia),
- państw ościennych, tj. krajów spoza Europejskiego Obszaru Gospodarczego graniczących z Polską (Białoruś, Federacja Rosyjska, Ukraina);
- **organizacje międzynarodowe⁷, ich organy lub przedstawicielstwa,**
- **grupy nieformalne z Polski**, o ile działają na rzecz dobra publicznego, są dobrowolne i niedyskryminujące, niezależne od władz lokalnych, regionalnych i krajowych oraz innych władz publicznych, partii politycznych, instytucji religijnych i podmiotów komercyjnych.

Jeśli Partnerem jest grupa nieformalna, to:

- deklarację i umowę partnerską w jej imieniu podpisuje jedna osoba mająca stosowne upoważnienie pozostałych członków/członkiń,
- koszty związane z jej udziałem w projekcie pokrywa Grantobiorca z grantu lub nieobowiązkowego wkładu własnego, czyli nie jest możliwe przekazanie środków grupie nieformalnej.

Niedopuszczalne jest zawiązanie partnerstwa między podmiotami w przypadku, w którym:

- jeden z podmiotów jest założycielem/wspólnikiem/akcjonariuszem drugiej organizacji;
- zachodzi personalne powiązanie między podmiotami, tzn. te same osoby zasiadają w organach zarządzających i/ lub organach nadzoru obu podmiotów;
- lider/liderka grupy nieformalnej, mającej być Partnerem, zasiada w organie zarządzającym lub organie nadzoru tego podmiotu.

---

⁷ Za organizacje międzynarodowe uznawane są podmioty powołane dla wielostronnej współpracy państw zgodnie z zapisami Konwencji wiedeńskiej o prawach traktatów, tj. na mocy traktatów lub innych instrumentów prawa międzynarodowego. Międzynarodowe organizacje pozarządowe, jako osoby prawne powołane na mocy przepisów krajowych w celu prowadzenia niedochodowych działań pożytku publicznego na terenie co najmniej dwóch krajów, mogą być partnerami jedynie jeśli mają siedzibę na terenie Państw-Darczyńców, Państw-Beneficjentów lub państw ościennych.

Zaangażowanie Partnerów, ich rolę i zadania, trzeba potwierdzić w pisemnej deklaracji, wymaganej już na etapie składania wniosków. W przypadku otrzymania grantu, przed podpisaniem umowy grantowej, niezbędne będzie jeszcze podpisanie umowy partnerskiej.

Więcej informacji na temat podmiotów, które mogą być Partnerem/Partnerami i wymogów, które muszą spełniać partnerstwa, znajduje się w *Podręczniku dla Wnioskodawców i Grantobiorców Programu Aktywni Obywatele – Fundusz Regionalny. Konkursy na projekty tematyczne* (podrozdziały 4.3 i 4.4).

Partnerstwa z podmiotami z Państw-Darczyńców

Organizacje, które przygotowują projekty w partnerstwie z podmiotami z Islandii, Liechtensteinu lub Norwegii, mogą ubiegać się o dodatkowe środki (niewliczane do podstawowej wysokości grantu) przeznaczone na pokrycie kosztów udziału Partnera/Partnerów z tych państw i współpracy dwustronnej w projekcie. Dodatkowa kwota nie jest zależna od liczby Partnerów z Państw-Darczyńców i może wynosić:

- w przypadku małych grantów: do 15% podstawowej wysokości grantu, maksymalnie 3450 EUR,
- w przypadku dużych grantów: do 15% podstawowej wysokości grantu, maksymalnie 12 600 EUR.

Partnerstwo z podmiotem/podmiotami z Państw-Darczyńców jest dodatkowo punktowane na etapie oceny merytorycznej. Przedmiotem oceny eksperckiej jest nie tylko fakt nawiązania partnerstwa, ale również jego jakość (rola Partnera w projekcie i jego znaczenie w kontekście osiągnięcia planowanych rezultatów).

Więcej informacji na temat typów wydatków, które mogą być finansowane z tych środków, znajduje się w *Podręczniku dla Wnioskodawców i Grantobiorców Programu Aktywni Obywatele – Fundusz Regionalny. Konkursy na projekty tematyczne* w rozdziale 6.

UWAGA: Zarezerwowanie dodatkowych środków w konkursie przeznaczonych na współpracę dwustronną nie wyklucza sfinansowania kosztów tej współpracy również z podstawowej kwoty grantu, jeśli koszty współpracy wykraczają ponad opisany powyżej limit 15%.

Punkty kontaktowe Państw-Darczyńców to:

- Islandia: Islandzkie Centrum Praw Człowieka (Icelandic Human Rights Centre, <https://www.humanrights.is/en>),
- Norwegia: Norweski Komitet Helsiński (Norwegian Helsinki Committee, <https://www.nhc.no>).

WKŁAD WŁASNY

Grantobiorcy nie są zobowiązani do wniesienia wkładu własnego.

To rozwiązanie stanowi zmianę w stosunku do pierwotnych zasad obowiązujących w Programie. Ze względu na skutki pandemii COVID-19 Biuro Mechanizmów Finansowych oraz Operator zdecydowali o rezygnacji z wymogu posiadania wkładu własnego.

Jeśli jednak we wniosku zostanie wykazany wkład własny, to - niezależnie od wysokości grantu - może być on wniesiony jako wkład niefinansowy (tylko w postaci pracy wolontariuszy/wolontariuszek) i/lub finansowy.

UWAGA: Wkład własny należy wykazać proporcjonalnie we wszystkich pozycjach budżetowych.

OKRES REALIZACJI PROJEKTÓW TEMATYCZNYCH

W ramach ścieżki małych grantów projekty mogą być realizowane przez minimum 6 miesięcy, a maksymalnie przez 15 miesięcy.

W ramach ścieżki dużych grantów projekty mogą być realizowane przez minimum 12 miesięcy, a maksymalnie przez 20 miesięcy.

Działania należy rozpocząć najwcześniej 1 września 2022 roku, a najpóźniej 1 listopada 2022 roku. Jeśli dofinansowanie otrzyma projekt z listy rezerwowej, to może on się rozpocząć po 1 listopada 2022 roku, jednak nie później niż w ciągu 3 miesięcy od ogłoszenia informacji o dofinansowaniu tego projektu. Warunkiem kwalifikowalności kosztów jest podpisanie umowy grantowej.

W wyjątkowych, dobrze uzasadnionych przypadkach w trakcie trwania projektu możliwe jest wydłużenie lub przesunięcie okresu jego realizacji w ramach Programu, ale nie dłużej niż do 30.04.2024 roku. Wymaga to zgody Operatora i podpisania aneksu do umowy grantowej.

Wszystkie projekty muszą się zakończyć do 30 kwietnia 2024 roku.

LIMIT DOTYCZĄCY LICZBY SKŁADANYCH I REALIZOWANYCH PROJEKTÓW

W ramach Programu Aktywni Obywatele – Fundusz Regionalny w drugim tematycznym konkursie grantowym w 2022 roku każdy uprawniony podmiot może:

- złożyć 1 wniosek samodzielnie lub jako lider, w przypadku wniosku z Partnerem/ Partnerami;
- jeśli składa wniosek samodzielnie lub jest liderem wniosku partnerskiego, występować jako Partner tylko w jednym wniosku złożonym przez innego lidera;
- występować jako Partner w dowolnej liczbie wniosków, o ile nie składa samodzielnie wniosku lub nie jest liderem wniosku partnerskiego.

Otrzymanie grantu w drugim konkursie tematycznym nie wyklucza udziału w kolejnych konkursach w ramach Programu, zgodnie z określonymi dla nich zasadami.

UWAGA: Organizacja może otrzymać łącznie (jako samodzielny Wnioskodawca lub lider w projekcie partnerskim) maksymalnie 3 granty na projekty tematyczne i interwencyjne w czasie trwania całego Programu Aktywni Obywatele - Fundusz Regionalny.

TERMIN SKŁADANIA I ROZPATRZENIA WNIOSKÓW

Wnioski można składać od 25 stycznia 2022 roku od godz. 12.00 w południe do 29 marca 2022 roku do godz. 12.00 w południe czasu polskiego.

Wnioski można składać wyłącznie w Elektronicznym systemie naboru wniosków i zarządzania projektami (Generatorze), dostępnym na stronie: <http://generator.aktywniobywatele-regionalny.org.pl>.

Instrukcja składania wniosków w Generatorze znajduje się w systemie i na stronie internetowej Programu <https://aktywniobywatele-regionalny.org.pl/konkurs-2/> (Załącznik 4).

Wnioski złożone w inny sposób niż poprzez Generator nie będą rozpatrywane.

Decyzja o przyznaniu grantu zostanie ogłoszona do 19 lipca 2022 roku.

Lista dofinansowanych wniosków zostanie opublikowana przez Operatora na stronie internetowej Programu. Wnioskodawcy zostaną również poinformowani mailowo (na adres e-mail powiązany z kontem w Generatorze, z którego składany jest wniosek)

o opublikowaniu wyników oceny i możliwości zapoznania się z kartami ocen swoich wniosków w Generatorze.

Formularze wniosku małego i dużego wraz ze wskazówkami dotyczącymi ich wypełnienia znajdują się na stronie internetowej Programu:

<https://aktywniobywatele-regionalny.org.pl/konkurs-2/> (Załącznik 2 i 3).

WYMAGANE ZAŁĄCZNIKI

Do wniosku w Generatorze należy dołączyć :

- Plan działań komunikacyjnych (w formacie PDF, RTF, MS Word albo Open Office).

Wzór Planu dostępny jest na stronie internetowej Programu

<https://aktywniobywatele-regionalny.org.pl/konkurs-2/> (Załącznik 5).

Więcej informacji o wymogach związanych z Planem znajduje się w podrozdziale 8.1 *Podręcznika dla Wnioskodawców i Grantobiorców Programu Aktywni Obywatele – Fundusz Regionalny. Konkursy na projekty tematyczne.*

- Skan deklaracji Partnera/ Partnerów (w formacie PDF, PNG, JPG lub JPEG), określającej jego/ ich rolę i zadania w realizacji projektu i podpisanej przez osoby upoważnione do reprezentacji Partnera, o ile projekt uwzględnia udział Partnera/Partnerów. W przypadku większej liczby Partnerów należy załączyć osobne deklaracje każdego z nich. Wzór deklaracji Partnera znajduje się na stronie internetowej Programu <https://aktywniobywatele-regionalny.org.pl/konkurs-2/> (Załącznik 13 i 14). W przypadku Partnera/Partnerów z Państw-Darczyńców, deklaracja musi być sporządzona w języku angielskim.

KWALIFIKOWALNOŚĆ KOSZTÓW

Koszty kwalifikowane

Poniesione przez Grantobiorcę i Partnera/Partnerów koszty są kwalifikowane, o ile spełniają łącznie poniższe kryteria:

- zostały poniesione między pierwszym a ostatnim dniem realizacji projektu określonym w umowie grantowej,

- mają bezpośredni związek z realizowanym projektem i zostały zaplanowane w budżecie,
- są proporcjonalne i niezbędne do realizacji projektu,
- są związane wyłącznie z realizacją celów i osiągnięciem zamierzonych rezultatów oraz zostały poniesione w sposób gospodarny, racjonalny i efektywny,
- są możliwe do zidentyfikowania i sprawdzenia, a w szczególności poparte stosownymi dokumentami księgowymi wprowadzonymi do ewidencji księgowej lub uproszczonej ewidencji przychodów i kosztów (np. w formie tabeli pomocniczej jako dodatkowa forma ewidencji), zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa o rachunkowości i zasadami ustalonymi w polityce rachunkowości Grantobiorcy,
- są zgodne z obowiązującym ustawodawstwem podatkowym i ubezpieczeń społecznych.

Koszty uważa się za poniesione wówczas, gdy faktura (lub inny dokument księgowy o równoważnej wartości dowodowej) została wystawiona i zapłacona, a przedmiot został dostarczony/usługa została wykonana.

Grantobiorca i Partner/Partnerzy (o ile Partner/Partnerzy korzysta/korzystają z grantu lub wnosi/wnoszą ewentualny wkład własny) zobowiązani są do prowadzenia ewidencji księgowej i dokumentów księgowych w sposób umożliwiający sprawdzenie wpływów i kosztów dotyczących projektu ze złożonymi sprawozdaniami finansowymi i dokumentami.

Należy pamiętać, że wpisanie we wniosku kwoty danego kosztu w budżecie projektu nie jest jedynym warunkiem uznania go za koszt kwalifikowany. Kwoty prognozowane w budżecie muszą być w trakcie realizacji projektu weryfikowane pod kątem gospodarności (stosunek ceny zakupu do ceny rynkowej), racjonalności (stosunek ceny do jakości/relacja kosztu w odniesieniu do jakości otrzymanej usługi lub towaru) i efektywności (relacja kosztu w odniesieniu do osiągniętego rezultatu).

Koszty niekwalifikowane

Kosztami niekwalifikowanymi są:

- prowizje i odsetki z tytułu spłaty kredytów oraz odsetki za zwłokę,
- opłaty za transakcje finansowe oraz inne koszty finansowe, z wyjątkiem kosztów operacji bankowych związanych z realizacją projektu i działaniami dotyczącymi rozwoju instytucjonalnego,

- koszty zakupu ziemi i nieruchomości,
- rezerwy na zobowiązania i rezerwy na straty,
- straty spowodowane różnicami kursowymi,
- podatek od towarów i usług (VAT), który w świetle obowiązujących przepisów prawnych może być odzyskiwany,
- koszty sfinansowane z innych źródeł, z wyjątkiem kosztów wykazanych jako wkład własny finansowy w projekcie,
- koszty postępowania sądowego, z wyjątkiem kosztów postępowań sądowych prowadzonych w ramach działań realizowanych w projekcie oraz będących niezbędnym elementem osiągnięcia zamierzonych rezultatów projektu,
- grzywny i kary,
- koszty niepotrzebne i nieuzasadnione.

Kosztami niekwalifikowanymi są też koszty działań wykluczonych, do których należą:

- przekazywanie środków pieniężnych i świadczeń w naturze dla osób fizycznych lub prawnych (za wyjątkiem nagród i podarunków rzeczowych, w tym bonów, voucherów i kart podarunkowych na ich zakup, do wartości 200 zł na osobę),
- regranting, tj. przekazywanie środków na rzecz osób trzecich w ramach odrębnej procedury grantowej,
- działania polegające na finansowaniu praktyk i kultu religijnego (obejmujących również głoszenie i szerzenie wiary), działalności partyjnej i kampanii wyborczych,
- działania prowadzone w ramach działalności gospodarczej i odpłatnej działalności pożytku publicznego.

KOSZTY BEZPOŚREDNIE I POŚREDNIE

Koszty bezpośrednie

Koszty bezpośrednie to wszystkie kwalifikowane koszty związane z realizacją działań przedstawionych we wniosku, w tym koszty działań komunikacyjnych, ewentualnego partnerstwa oraz działań dotyczących rozwoju instytucjonalnego.

Do kosztów bezpośrednich należą:

a) **Koszty wynagrodzeń personelu** przypisanego do projektu zatrudnionego zgodnie z Kodeksem pracy oraz w formie umów cywilnoprawnych zgodnie z Kodeksem cywilnym, pod warunkiem, że są one zgodne z regulaminem wynagrodzeń i stawkami wynagrodzeń stosowanymi przez Wnioskodawcę (i Partnera/Partnerów). Do kosztów wynagrodzeń wlicza się m.in. składki pracodawcy na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne, składki na Fundusz Pracy, zaliczki na podatek oraz jeśli dotyczy – FGŚP i wpłaty na Pracownicze Plany Kapitałowe.

Koszty wynagrodzeń osób zatrudnionych w oparciu o umowy cywilnoprawne, które wykonują pojedyncze, krótkotrwałe zadania w projekcie (np. prowadzenie warsztatów czy szkoleń, wykonanie materiałów graficznych) mieszczą się w kategorii „koszty zakupu materiałów, towarów i usług, w tym koszty podwykonawstwa” (opisanej w punkcie c). Wyjątkiem są jedynie osoby, które będą świadczyć w projekcie usługi tego rodzaju i są jednocześnie trwale powiązane z Grantobiorcą – np. są członkami/członkiniami stowarzyszenia. W tym przypadku koszt świadczenia takich usług należy potraktować jako koszt wynagrodzenia personelu.

WAŻNE: Prosimy pamiętać, żeby w opisie pozycji kosztu wynagrodzenia zdefiniować formę umowy (umowa o pracę lub umowa zlecenie) wraz z podaniem wymiaru czasu pracy lub liczby godzin. Ułatwi to weryfikację zgodności wynagrodzenia z ustawowym minimalnym wynagrodzeniem w przypadku niepełnego wymiaru czasu pracy.

b) **Koszty delegacji i diet personelu oraz wolontariuszy/wolontariuszek** zaangażowanych w realizację projektu, pod warunkiem że są one zgodne z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej, wynikają z podpisanych umów lub są zgodne z wewnętrznymi regulacjami Grantobiorcy, określonymi w polityce rachunkowości, regulaminie wynagradzania, umowie o pracę lub innym dokumencie wewnętrznym organizacji i nie są wyższe niż te określone w ww. rozporządzeniu; standardem jest podróżowanie klasą drugą lub ekonomiczną.

Koszty podróży, zakwaterowania i wyżywienia uczestników/uczestniczek i trenerów/trenerek prowadzonych w ramach projektu szkoleń, warsztatów czy innych wydarzeń mieszczą się w kategorii „koszty zakupu materiałów, towarów i usług, w tym podwykonawstwa”.

c) **Koszty zakupu materiałów, towarów i usług, w tym koszty podwykonawstwa.**

W tej kategorii mieszczą się przede wszystkim zakupy wszelkiego rodzaju materiałów (np. materiały dla uczestników/uczestniczek wydarzeń finansowanych z grantu), drobnego

sprzętu (który nie jest klasyfikowany jako środek trwały), jak również zakup usług, które są niezbędne do przeprowadzenia planowanego działania (wynajem sali, catering, koszty zakwaterowania i podróży uczestników/ uczestniczek działań, poprowadzenia warsztatu).

W tej kategorii mieszczą się także specjalistyczne usługi, które zlecamy (zawierając na nie umowę) zewnętrznym wobec organizacji osobom, firmom czy innym podmiotom w celu wykonania dużej części działania realizowanego w projekcie.

d) Koszty remontów nieruchomości do wysokości 50% wszystkich kwalifikowanych kosztów.

e) Koszty zakupionego środka trwałego, a także wartości niematerialnych i prawnych rozliczane zgodnie z poniższymi zasadami:

- kosztem bezpośrednim może być całość lub część amortyzacji zakupionych w ramach grantu środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych, która odpowiada proporcji stopnia ich wykorzystania do celów realizacji projektu w trakcie jego trwania;
- do ustalenia wysokości odpisów amortyzacyjnych dla poszczególnych grup rodzajowych środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych stosuje się stawki określone w załączniku nr 1 do ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych;
- kosztem bezpośrednim może być całość kosztów zakupu środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych, jeżeli zostały one uznane przez Operatora za integralny i niezbędny element do realizacji projektu i mają zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia zakładanych rezultatów (muszą być zakupione na wczesnym etapie realizacji projektu), będą ubezpieczone (w przypadku środków trwałych) i użytkowane w okresie trwania projektu i w okresie 5 lat od daty zakończenia realizacji projektu oraz nie będą wykorzystywane do prowadzenia działalności gospodarczej i nie zostaną sprzedane w celu osiągnięcia zysku; koszt taki może być uznany za kwalifikowany pod warunkiem wskazania danego środka trwałego lub wartości niematerialnej i prawnej w umowie grantowej.

f) Koszty wynikające bezpośrednio z wymogów związanych z realizacją projektu.

Realizacja projektu wiąże się z koniecznością poniesienia przez Wnioskodawców określonych kosztów stworzenia strony/podstrony internetowej projektu lub profilu projektu w mediach społecznościowych, kosztów podróży (w tym na wydarzenia organizowane przez Operatora, o których piszemy w rozdziale 11 Podręcznika) czy ewentualnych kosztów utworzenia

wyodrębnionego rachunku bankowego lub subkonta oraz transakcji bankowych związanych z realizacją projektu. Koszty te mogą być ujęte w budżecie.

Koszty pośrednie

Koszty pośrednie to wszystkie kwalifikowane koszty, które nie mogą być jasno wskazane przez Wnioskodawcę i/lub Partnera jako bezpośrednio związane z projektem, ale które można uzasadnić i wykazać w ewidencji księgowej jako poniesione w związku z realizacją projektu. Koszty kwalifikujące się jako bezpośrednio nie mogą być wykazywane jako koszty pośrednie.

Przy obliczaniu kosztów pośrednich należy zastosować stawkę ryczałtową w wysokości maksymalnie do 15% bezpośrednich kwalifikowanych kosztów personelu przypisanego do projektu i działań dotyczących rozwoju instytucjonalnego oraz współpracy dwustronnej.

Do kosztów pośrednich mogą zostać zaliczone w szczególności:

- koszty zarządu (koszty wynagrodzenia osób uprawnionych do reprezentowania podmiotu oraz inne koszty związane z funkcjonowaniem organu zarządzającego),
- koszty personelu pomocniczego (np. obsługa kadrowa, księgowa, prawna, administracyjna, sekretariat – jeśli nie mogą być bezpośrednio powiązane z działaniami w ramach kosztów bezpośrednich),
- koszty utrzymania powierzchni biurowych (np. czynsz, najem, amortyzacja, koszty ochrony, koszty sprzątania pomieszczeń, w tym środki do utrzymania ich czystości, opłaty za energię elektryczną, ciepłą, gazową i wodę, opłaty przesyłowe, opłaty za odprowadzanie ścieków),
- koszty wyposażenia i materiałów biurowych związanych z funkcjonowaniem biura (np. zakup, konserwacja, amortyzacja),
- koszty usług pocztowych, kurierskich, telefonicznych, internetowych itp.,
- koszty ubezpieczeń majątkowych i od odpowiedzialności cywilnej.

Aby uwzględnić koszty pośrednie w projekcie, należy wskazać stawkę ryczałtową w budżecie projektu w Generatorze oraz wykazać, że zastosowana stawka ryczałtowa stanowi uzasadnioną część kosztów ogólnych Wnioskodawcy i/lub Partnera poprzez przedstawienie sposobu wyliczenia stawki potwierdzającego zasadność przyjętego wskaźnika ryczałtu. Koszty pośrednie, które finansowane będą w ramach dozwolonego limitu, nie mogą być

większe niż koszty ustalane według przyjętych przez organizację zasad obliczania kosztów pośrednich projektów.

Stawkę ryczałtową obliczacie samodzielnie. We wniosku prosimy ją podać w zaokrągleniu do pełnego procenta.

Grantobiorca, który zdecyduje się na rozliczenie kosztów pośrednich, musi przedstawić odpowiednią kalkulację kosztów pośrednich. Kalkulacja może opierać się na jednej z poniższych metod:

- a) ustalonej proporcji pomiędzy personelem zaangażowanym w realizację projektu a personelem zatrudnionym przez organizację;
- b) ustalonej proporcji pomiędzy budżetem projektu a budżetem całej organizacji;
- c) ustalonej proporcji pomiędzy kosztami pośrednimi projektu a średnią kosztów administracyjnych organizacji;
- d) albo innej jasno ustalonej metodzie.

Nie można zmienić sposobu kalkulacji kosztów pośrednich w trakcie realizacji projektu.

Grantobiorca i Partner/Partnerzy ustalają między sobą sposób podziału kosztów pośrednich. Jeżeli Partnerami są organizacje międzynarodowe, ich organy i przedstawicielstwa, to mogą one rozliczać koszty pośrednie na ustalonych przez siebie zasadach.

UWAGA: Zachęcamy do skorzystania ze wzoru do kalkulacji stawki ryczałtowej dostępnej na stronie Programu w formacie .xls.

PROCEDURA ZAKUPOWA

W przypadku zakupu towaru lub usługi o wartości większej niż 5000 EUR (ok. 21 000 zł) Grantobiorca jest zobowiązany do zebrania co najmniej trzech ofert (rozeznania rynku). Należy wybrać najlepszą ofertę pod względem stosunku wartości do ceny lub ze względu na najniższą cenę. Całą procedurę selekcji należy udokumentować. Zasada ta dotyczy także Partnera, o ile dokonuje on takiego zakupu. Zasady te mają zapewnić przejrzystość, równe szanse i konkurencyjny proces.

Oferta zebrana w ramach rozeznania rynku musi przedstawiać opis przedmiotu zamówienia o parametrach zbliżonych do tych, jakie zostały określone we wniosku. Oferty mogą być zbierane w różnej formie, mogą to być np. publikowane cenniki lub odpowiedzi na zapytanie o cenę. Oferty nie muszą być wiążące na gruncie przepisów Kodeksu cywilnego. Dokumenty

potwierdzające zebranie co najmniej trzech ofert Grantobiorca i/lub Partner musi przechowywać wraz z dokumentacją finansową projektu.

Zbieranie ofert nie jest konieczne w przypadku: kosztów związanych z zatrudnieniem personelu, z zakupem usług komunalnych, paliw, energii elektrycznej oraz kosztów, których limity określone są w obowiązujących przepisach prawa (np. diety, ryczałty na przejazdy, noclegi).

Jeśli projekt realizowany jest w partnerstwie z polskim podmiotem zobowiązany ustawowo do stosowania przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych, to Partner, korzystając ze środków grantu, musi przestrzegać przepisów tej ustawy. Jeśli zaś projekt realizowany jest w partnerstwie z podmiotem zagranicznym, to Partner ten zobowiązany jest do stosowania przepisów dotyczących zamówień publicznych obowiązujących w jego kraju.

PROCEDURA OCENY WNIOSKÓW

Wnioski podlegają ocenie formalnej i merytorycznej.

Ocena formalna wniosków

W przypadku ścieżki „**małe granty**” sprawdzane jest, czy Wnioskodawca:

- jest podmiotem uprawnionym do ubiegania się o grant, w tym czy jest zarejestrowany minimum 6 miesięcy przed dniem ogłoszenia konkursu;
- prawidłowo wypełnił wszystkie pola formularza;
- nie złożył więcej wniosków lub nie jest Partnerem w większej liczbie projektów (jeśli sam składa wniosek) niż jest to dozwolone w Programie;
- wykazuje w zespole projektowym przynajmniej jedną osobę z doświadczeniem realizacji projektu w wybranym obszarze tematycznym;
- załączył Plan działań komunikacyjnych;
- załączył deklarację Partnera/deklaracje Partnerów, określającą/określające jego/ich rolę i zadania w realizacji projektu (jeśli projekt realizowany jest w partnerstwie).

W ścieżce „**duże granty**” sprawdzane jest, czy Wnioskodawca:

- jest podmiotem uprawnionym do ubiegania się o grant, w tym czy jest zarejestrowany minimum 12 miesięcy przed dniem ogłoszenia konkursu;
- prawidłowo wypełnił wszystkie pola formularza;
- nie złożył więcej wniosków lub nie jest Partnerem w większej liczbie projektów (jeśli sam składa wnioski), niż jest to dozwolone w Programie;
- wykazuje doświadczenie w realizacji oraz rozliczeniu merytorycznym i finansowym minimum 3 projektów w ciągu ostatnich pięciu lat (licząc od dnia ogłoszenia konkursu) w wybranym obszarze tematycznym;
- załączył Plan działań komunikacyjnych;
- załączył deklarację Partnera/deklaracje Partnerów, określającą/określające jego/ich rolę i zadania w realizacji projektu (jeśli projekt realizowany jest w partnerstwie).

Kwalifikowalność Wnioskodawcy będzie weryfikowana na podstawie oświadczeń złożonych we wniosku. Wzór karty oceny formalnej wniosku znajduje się na stronie internetowej Programu <https://aktywniobywatele-regionalny.org.pl/konkurs-2/> (Załącznik 6).

Jeśli w trakcie wypełniania formularza przydarzy się drobny błąd, w tym któryś z poniższych błędów:

- nieprawidłowe dane wpisane w którymś z pól wniosku od A1 do A12 lub od B1 do B7,
- brak podpisu Partnera/Partnerów na deklaracji partnerskiej,
- załączono pusty plik deklaracji partnerskiej lub planu komunikacji,
- załączono plik w prawidłowym formacie, który się nie otwiera,

Wnioskodawca może wprowadzić korektę w ciągu 3 dni roboczych od daty wysłania mailowo przez Operatora powiadomienia o błędzie. Niepoprawienie błędu w tym terminie skutkuje odrzuceniem wniosku z powodów formalnych.

Powodem niedopuszczenia wniosku do etapu oceny merytorycznej będzie niespełnienie co najmniej jednego z opisanych powyżej kryteriów formalnych, po uwzględnieniu czasu na ewentualne uzupełnienia drobnych błędów.

UWAGA: Jeżeli na etapie oceny formalnej okaże się, że Wnioskodawca, który złożył wniosek w partnerstwie, nie przedstawił poprawnej deklaracji partnerskiej lub partner okazał się podmiotem nieuprawnionym do występowania w tej roli, jego wniosek zostanie skierowany

do oceny merytorycznej, ale będzie oceniany przez ekspertów/ekspertki tak, jakby został złożony bez udziału partnera (o ile spełni pozostałe warunki formalne).

Odwołania od oceny formalnej

Wnioskodawca, którego wniosek został odrzucony z powodów formalnych, otrzymuje mailowo od Operatora informację o odrzuceniu wniosku. W ciągu 5 dni roboczych od dnia wysłania przez Operatora informacji o odrzuceniu wniosku, Wnioskodawca może odwołać się od tej decyzji – przesyłając mailem odwołanie na adres: odwolania.aofr@frdl.org.pl. Odwołania nadesłane po tym terminie nie będą rozpatrywane. Odwołania rozpatrzone zostaną przez Operatora w ciągu 10 dni roboczych od daty ich otrzymania. Decyzję o przyjęciu lub odrzuceniu odwołania od oceny formalnej podejmuje Dyrektorka Programu w porozumieniu z Zespołem Programu ds. oceny formalnej. Lista wniosków, które pozytywnie przeszły ocenę formalną i zostały zakwalifikowane do oceny merytorycznej będzie opublikowana przez Operatora.

Ocena merytoryczna wniosków

W proces oceny merytorycznej włączeni są:

- niezależni eksperci/niezależne ekspertki,
- Komisja Konkursowa, składająca się z dwóch osób reprezentujących Operatora oraz trojga niezależnych ekspertów/ekspertek,
- Komitet Wykonawczy, w skład którego wchodzi prezesi organizacji tworzących konsorcjum.

Proces oceny merytorycznej polega na:

- ocenie każdego wniosku przez niezależnych ekspertów/ekspertki oraz dyskusji na spotkaniu ekspertów/ekspertek oceniających wnioski w każdym z obszarów tematycznych,
- analizie i dyskusji w gronie Komisji Konkursowej nad listami rankingowymi sporządzonymi na podstawie ocen niezależnych ekspertów/ekspertek oraz sformułowaniu list wniosków rekomendowanych do dofinansowania dla Komitetu Wykonawczego,
- analizie i dyskusji nad rekomendacjami Komisji Konkursowej oraz przyjęciu list dofinansowanych wniosków przez Komitet Wykonawczy.

Wnioski oceniane są osobno w ramach każdego obszaru tematycznego w podziale na małe i duże granty przez dwóch niezależnych ekspertów. Przy tworzeniu list rankingowych brana jest pod uwagę średnia ocen przyznanych przez ekspertów/ekspertki, o ile oboje uznali wniosek za zgodny z celami Programu i założeniami obszaru tematycznego. W przypadku, gdy jedna z osób oceniających uzna wniosek za niezgodny z celami Programu i założeniami obszaru, a druga uzna go za zgodny, lub gdy różnica w ocenach ekspertów/ekspertek przekracza 30% oceny wyższej, a jednocześnie chociaż jedna z ocen przekracza 50% możliwych do uzyskania punktów, wniosek jest dodatkowo oceniany przez trzeciego eksperta/trzecią ekspertkę. W tym przypadku przy tworzeniu listy rankingowej brana jest pod uwagę średnia dwóch najbliższych ocen lub – jeśli różnica między ocenami jest taka sama – dwóch wyższych ocen.

Procedura oceny wniosków jest kilkuetapowa.

Na początku projekty są oceniane przez niezależne ekspertki i niezależnych ekspertów, którzy oceniają jakość projektów, w tym jakość planu działań komunikacyjnych oraz planu rozwoju instytucjonalnego.

Eksperci/ekspertki oceniają przydzielone im wnioski i formułują ich wstępną ocenę. Następnie, po przeprowadzeniu indywidualnej oceny wniosków przez ekspertów/ekspertki, organizowane są spotkania ekspertów/ekspertek oceniających wnioski w poszczególnych obszarach tematycznych. Podczas spotkań eksperci/ekspertki dyskutują o wszystkich wnioskach zgłoszonych w danym obszarze w kontekście możliwości osiągnięcia zaplanowanych w Programie rezultatów.

W trakcie spotkań eksperci/ekspertki formułują ostateczne oceny wniosków, na podstawie których tworzone są listy rankingowe. Listy rankingowe utworzone w oparciu o oceny ekspertów/ekspertek wraz z protokołami ze spotkań ekspertów/ekspertek oceniających wnioski w poszczególnych obszarach tematycznych przedstawiane są Komisji Konkursowej, która dokonuje ich przeglądu i podejmuje decyzję o wnioskach rekomendowanych i nierekomendowanych do przyznania grantu.

Dodatkowymi kwestiami branymi pod uwagę przy tworzeniu przez Komisję Konkursową list projektów rekomendowanych do dofinansowania są:

- podział środków pomiędzy 3 obszarami tematycznymi z uwzględnieniem projektów dotyczących grup i działań o szczególnym znaczeniu;
- możliwie równomierny rozkład projektów uwzględniający regionalną specyfikę Programu.

Szczegółowe informacje dotyczące podziału środków znajdują się w rozdziale 3.8 *Podręcznika dla Wnioskodawców i Grantobiorców Programu Aktywni Obywatele – Fundusz Regionalny. Konkursy na projekty tematyczne.*

Na listach wniosków rekomendowanych do przyznania grantu mogą znaleźć się wyłącznie wnioski, których średnia ocen ekspertów/ekspertek wynosi nie mniej niż 50% możliwych do otrzymania punktów. Komisja może wprowadzić zmiany na liście rankingowej w przypadku konkretnych wniosków, uzasadniając swoją decyzję w protokole z obrad. Komisja Konkursowa może także zarekomendować zmniejszenie grantu w przypadku wniosków, które zawierają działania wykluczone, koszty niekwalifikowane lub których budżety są znacząco zawyżone. Komisja może także utworzyć listę rezerwową wniosków rekomendowanych do przyznania grantu. Na liście rezerwowej mogą znaleźć się jedynie wnioski, których średnia z ocen ekspertów/ekspertek wynosi nie mniej niż 50% możliwych do otrzymania punktów, a które nie zostały przez Komisję rekomendowane do przyznania grantu z powodu wyczerpania alokacji przeznaczonej na konkurs.

Komisja Konkursowa bierze również pod uwagę fakt, iż alokacja pochodząca ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego może być wydatkowana wyłącznie na projekty

Na posiedzenie Komisji Konkursowej zapraszani są w roli obserwatorów/obserwaterek przedstawiciele/przedstawicielki: Biura Mechanizmów Finansowych z Brukseli, Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej (Krajowego Punktu Kontaktowego), Ambasady Królestwa Norwegii oraz Operatora Programu Aktywni Obywatele – Fundusz Krajowy.

Decyzję o przyznaniu grantu podejmuje Komitet Wykonawczy. Podstawą do podjęcia decyzji są listy wniosków rekomendowanych do przyznania grantu przez Komisję Konkursową. Komitet Wykonawczy sprawdza, czy w procesie oceny wniosków dochowane zostały procedury Programu. W uzasadnionych przypadkach Komitet Wykonawczy może dokonać zmian na liście wniosków rekomendowanych do przyznania grantu przez Komisję Konkursową, uzasadniając swoją decyzję w protokole z obrad.

UWAGA: Przed podpisaniem umowy grantowej Operator zastrzega sobie możliwość przeprowadzenia ostatecznych uzgodnień z Wnioskodawcą pod kątem zgodności projektu, w tym budżetu, z wytycznymi Programu. Warunkiem przygotowania i podpisania umowy grantowej jest ostateczna akceptacja projektu przez zespół Operatora.

Odwołania od oceny merytorycznej

Wnioskodawcy nie mogą odwołać się od oceny merytorycznej i decyzji Komitetu Wykonawczego.

W przypadku pytań związanych z oceną merytoryczną wniosku, który nie otrzymał dofinansowania, prosimy o kontakt mailowy na adres: wyniki.aofr@fed.org.pl.

Procedura skargowa

W przypadkach opisanych w rozdziale 17 Podręcznika dla Wnioskodawców i Grantobiorców, tj.:

- zetknięcia się z naruszeniem zasad dobrego rządzenia (jawność, przejrzystość, odpowiedzialność, zero tolerancji dla korupcji) w Programie Aktywni Obywatele – Fundusz Regionalny,
- zetknięcia się z nieprzestrzeganiem wartości, jakimi kieruje się Program (poszanowanie ludzkiej godności, wolności, demokracji, równości, rządów prawa i poszanowanie praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości),
- zauważenia nieprawidłowości w realizacji projektów finansowanych w Programie czy wykorzystywaniu środków pochodzących z Programu,

można złożyć skargę do Operatora.

Zgłoszenie skargi powinno zawierać następujące informacje:

- opis, czego dotyczy naruszenie (prosimy o możliwie precyzyjny opis),
- proponowaną formę kontaktu w celu wyjaśnienia sprawy (mail, telefon).

Zgłoszenie należy przesłać na adres: skargi.aofr@frdl.org.pl.

Operator odpowie na zgłoszenie w ciągu 30 dni od jego wpłynięcia. Jeżeli odpowiedź okaże się niesatysfakcjonująca, można zgłosić sprawę do utworzonej przez Operatora Komisji Skargowej na adres skargi.aofr@frdl.org.pl. Komisja odpowie na zgłoszenie w ciągu kolejnych 30 dni od daty jego wpłynięcia do Komisji.

Kryteria oceny merytorycznej wniosków

Opis kryteriów i skala ocen stosowanych przez ekspertów/ekspertki przedstawione są także w karcie oceny merytorycznej wniosków, zamieszczonych na stronie internetowej Programu <https://aktywniobywatele-regionalny.org.pl/konkurs-2/> (Załącznik 7).

Kryteria	Punktacja
Ocena zgodności z Programem	
zgodność z celami Programu i założeniami obszaru wsparcia wybranego przez Wnioskodawcę ⁸	TAK/NIE
<i>WAŻNE: Spełnienie powyższego kryterium zgodności z celami Programu i założeniami obszaru wsparcia wybranego przez Wnioskodawcę jest warunkiem koniecznym do zakwalifikowania wniosku do dalszej oceny.</i>	
Ocena zakresu tematycznego projektu	
podejmowanie działań traktowanych priorytetowo w danym obszarze wsparcia (tzw. tematów o znaczeniu szczególnym)	0 lub 2
priorytet horyzontalny – zaangażowanie młodzieży	0-1
priorytet horyzontalny – ochrona środowiska naturalnego oraz przeciwdziałanie zmianom klimatycznym	0-1
Ocena udziału partnerów	
partnerstwo z podmiotem z Państw-Darczyńców – czy wybór Partnera/ Partnerów jest uzasadniony, a jego/ich rola w projekcie jest istotna w kontekście osiągnięcia planowanych rezultatów?	0-2

⁸ Pytania dotyczące wpisywania się w założenia obszarów wsparcia mogą być kierowane na etapie przygotowywania projektów do konsultantów regionalnych Programu - <https://aktywniobywatele-regionalny.org.pl/kontakt/>.

partnerstwo z podmiotem z Państw-Beneficjentów (w tym z Polski), z państw ościennych lub z organizacją międzynarodową – czy wybór Partnera/ Partnerów jest uzasadniony, a jego/ich rola w projekcie jest istotna w kontekście osiągnięcia planowanych rezultatów	0-1
Ocena doświadczenia, kompetencji i zasobów Wnioskodawcy (duże granty) / zespołu projektowego oraz Partnera / Partnerów w wybranym obszarze wsparcia (małe granty)	
kompetencje	0-2
doświadczenie	0-2
zasoby	0-2
Ocena projektu	
jakość diagnozy	0-4
waga problemu odpowiednio na poziomie lokalnym/ regionalnym/ponadregionalnym	0-3
rezultaty i produkty – adekwatność do zidentyfikowanych problemów i zaplanowanych działań, potencjał trwałości	0-3
grupy docelowe - właściwy dobór wobec zdiagnozowanego problemu	0-2
działania – czy odpowiadają na zdiagnozowany problem, są dobrze zaplanowane dla konkretnych grup docelowych, czy pozwalają osiągnąć zaplanowane rezultaty	0-9
plan komunikacji	0-2
budżet – gospodarny, realistyczny, rzetelnie i przejrzysto opracowany z zachowaniem wymogów określonych w Programie	0-8

Trwałość projektu i zarządzanie projektem	
trwałość i systemowość	0-2
precyzyjny opis i plan zarządzania projektem i ryzykiem	0-2
rozwój instytucjonalny - czy plan rozwoju instytucjonalnego zawiera rzetelną diagnozę potrzeb organizacji w tym zakresie, a zaplanowane działania odpowiadają na ujęte w niej potrzeby i wyzwania	0-1
budżet na rozwój instytucjonalny - czy uwzględnia rekomendowany limit - maksymalnie 60% na koszty remontów i wyposażenia?	0-1
ŁĄCZNIE:	0-50

W przypadku przyznania grantu na projekt w jednym z trzech obszarów tematycznych, ale niezyskania punktu za kryterium dotyczące uwzględnienia w planie rozwoju instytucjonalnego diagnozy potrzeb organizacji w tym zakresie oraz odpowiadania przez zaplanowane działania na ujęte w niej potrzeby i wyzwania, plan rozwoju instytucjonalnego zostanie skierowany do pracy z tutorem bądź tutorką ds. rozwoju organizacji. Oznacza to, że Wnioskodawca będzie miał możliwość indywidualnych konsultacji z taką osobą, a w efekcie tych konsultacji powstanie poprawiony i uzupełniony plan. Warunkiem otrzymania dodatkowego dofinansowania na rozwój instytucjonalny jest akceptacja planu przez tutora / tutorkę.

PRZEKAZYWANIE GRANTU

Granty przekazywane są w formie transz – zaliczki, płatności okresowych i transzy końcowej zgodnie z następującymi zasadami:

- małe granty są przekazywane w co najmniej trzech transzach:
  - płatność początkowa: maksymalnie 50% kwoty grantu po podpisaniu umowy,

- co najmniej jedna płatność okresowa po zaakceptowaniu sprawozdania okresowego i wydatkowaniu co najmniej 70% otrzymanych wcześniej środków,
- płatność końcowa: minimalnie 5% kwoty grantu po zatwierdzeniu sprawozdania końcowego;
- duże granty są przekazywane w co najmniej trzech transzach:
  - płatność zaliczkowa: maksymalnie do 50% kwoty grantu po podpisaniu umowy,
  - dla projektów, które trwają do 18 miesięcy – co najmniej jedna płatność okresowa po zaakceptowaniu sprawozdania okresowego i wydatkowaniu co najmniej 70% uprzednio otrzymanych środków,
  - dla projektów trwających od 8 do 20 miesięcy – przynajmniej dwie płatności okresowe, przy spełnieniu warunków jak wyżej,
  - płatność końcowa: minimalnie 10% kwoty grantu po zatwierdzeniu sprawozdania końcowego.

Przy uwzględnieniu powyższych zasad liczba i wysokość płatności określone są indywidualnie dla każdego Grantobiorcy i zapisywane w umowie. Liczba i wysokość płatności są uzależnione od:

- wysokości przyznanego grantu,
- planowanego harmonogramu realizacji projektu,
- doświadczenia Grantobiorcy.

Ostateczna wysokość płatności końcowej odpowiada różnicy między łączną kwotą kwalifikowalnych kosztów całkowitych, rzeczywiście poniesionych, zatwierdzonych przez Operatora jako kwalifikujące się do pokrycia z grantu, a sumą wypłaconych wcześniej płatności początkowej i okresowych. Kwota ta jest pomniejszana o ewentualne odsetki powstałe na rachunku bankowym lub subkoncie Grantobiorcy, na którym znajdowały się środki. Ujemne oprocentowanie środków na rachunku bankowym nie może być sfinansowane z grantu. W przypadku gdy Grantobiorca wnosi wkład własny i rzeczywista wartość tego wkładu będzie mniejsza niż przedstawiona we wniosku, kwota przyznanego grantu nie ulega zmianie.

W uzasadnionych przypadkach (np. opóźnienia w realizacji projektu, nieterminowe lub niepoprawne sprawozdania) Operator może w trakcie realizacji projektu zdecydować o zwiększeniu liczby i obniżeniu kwot płatności. Zmiana taka wymaga podpisania aneksu do umowy.

Płatność początkowa przekazywana jest w terminie do 15 dni roboczych od dnia złożenia ostatniego podpisu na umowie lub złożenia weksla in blanco z deklaracją wekslową. Płatności okresowe przekazywane są w terminie do 15 dni roboczych od dnia zatwierdzenia przez Operatora sprawozdań okresowych. Płatność końcowa przekazywana jest w terminie do 15 dni roboczych od Otrzymania przez Operatora wydruku zatwierdzonego przez Operatora sprawozdania końcowego, podpisanego przez osoby upoważnione do reprezentowania Grantobiorcy.

Po zakończeniu realizacji projektu Grantobiorca zobowiązany jest do zwrotu niewykorzystanej części grantu w terminie 15 dni roboczych od daty zatwierdzenia sprawozdania końcowego na rachunek bankowy wskazany przez Operatora.

Płatności dokonywane są na wyodrębniony rachunek bankowy lub subkonto bankowe Grantobiorcy prowadzone w polskich złotych, przeznaczone wyłącznie do dokonywania operacji bankowych związanych z realizacją projektu i działaniami dotyczącymi rozwoju instytucjonalnego przewidzianymi we wniosku.

WSPARCIE DLA WNIOSKODAWCÓW

Operator przewiduje dodatkowe wsparcie dla Wnioskodawców m.in. w formie:

- webinarów oraz sesji pytań i odpowiedzi dotyczących zasad uczestnictwa w naborze (m.in. wymagania formalne, proces składania wniosków, budżet, komunikacja i rozwój instytucjonalny);
- nagrań webinarów poświęconych obszarom tematycznym,
- nagrań webinarów oraz konsultacji poświęconych tematom o znaczeniu szczególnym,
- nagrań webinarów poświęconych współpracy międzynarodowej w projektach,
- nagrania webinarium poświęconego komunikacji,
- nagrania webinarium poświęconego najczęściej popełnianym błędom przy składaniu wniosków,

- nowych webinarów / szkoleń związanych z drugim konkursem na projekty tematyczne (w tym dot. pisanie wniosków oraz przygotowania budżetu),
- filmów instruktażowych dot. obsługi Generatora i konstruowania budżetu projektu,
- spotkań sieciujących z przykładami dobrych praktyk zagranicznych.

Na stronie internetowej <https://aktywniobywatele-regionalny.org.pl/konkurs-2/> znajduje się *Podręcznik dla Wnioskodawców i Grantobiorców Programu Aktywni Obywatele – Fundusz Regionalny. Konkursy na projekty tematyczne* oraz inne dokumenty przydatne przy składaniu wniosków: instrukcja obsługi Generatora, formularze wniosków wraz z instrukcjami, proponowane narzędzie do budżetowania (MS Excel), wzory dokumentów, a także nagrania z webinarów i z konferencji otwierającej Program.

KONTAKT

W przypadku pytań lub wątpliwości związanych z ubieganiem się o granty prosimy o kontakt z konsultantkami i konsultantami regionalnymi, którzy odpowiedzą na pytania związane z Programem: zasadami aplikowania o granty i formalnym procesem przygotowywania wniosku. Ich dane kontaktowe znajdują się na stronie:

<https://aktywniobywatele-regionalny.org.pl/kontakt/>.

Na stronie internetowej Programu będą na bieżąco publikowane odpowiedzi na najczęściej pojawiające się wątpliwości i pytania (<https://aktywniobywatele-regionalny.org.pl/faq/>).

LISTA ZAŁĄCZNIKÓW

1. Podręcznik dla Wnioskodawców i Grantobiorców Programu Aktywni Obywatele – Fundusz Regionalny. Konkursy na projekty tematyczne
2. Formularz wniosku ze wskazówkami dla projektów DUŻYCH
3. Formularz wniosku ze wskazówkami dla projektów MAŁYCH
4. Instrukcja składania wniosków w Generatorze
5. Wzór Planu komunikacji ze wskazówkami
6. Karta oceny formalnej wniosku DUŻEGO/MAŁEGO
7. Karta oceny merytorycznej wniosku DUŻEGO/MAŁEGO
8. Wzór umowy grantowej - ze środkami na rozwój instytucjonalny

9. Wzór umowy grantowej - bez środków na rozwój instytucjonalny
10. Wymogi dot. umowy partnerskiej zawieranej między Grantobiorcą a Partnerem
11. Wzór umowy partnerskiej – podmioty polskie (PL)
12. Wzór umowy partnerskiej – podmioty zagraniczne (ENG)
13. Deklaracja współpracy partnerskiej (PL)
14. Deklaracja współpracy partnerskiej (ENG)
15. Logotypy Programu
16. Link do generatora: <https://generator.aktywniobywatele-regionalny.org.pl>
17. Narzędzie do planowania budżetu
18. Tabela rezultatów Programu AOFR
- 18a. Tabela rezultatów Programu AOFR wraz z wyjaśnieniami